

Case til kapitel 7

At afvige eller være såkaldt normaliseret

– det er spørgsmålet

Af Heidi Lykke Nissen

En mand på 44 år har været udredt fra distriktspsykiatrien med en skizotypi. Manden har haft sin diagnose i 7 år. Diagnosen har den konkrete effekt, at manden har udfordringer ved store sociale sammenhænge, hvor rammerne er ukendte. Disse udfordringer har ledt til, at manden blev godkendt til førtidspension og har nu modtaget førtidspension i 4 år efter diverse arbejdsprøvninger og tests.

Manden fik i en kortere periode støtte fra distriktspsykiatrien, hvor en pædagog i et tværfagligt team besøgte ham hver anden uge i begyndelsen, hvorefter møderne blev aftalt efter behov. Møderne blev brugt i særlig grad til at spejle, reflektere og bearbejde de emotioner, pressede situationer syntes at give manden. I starten ønskede psykiateren, at manden modtog medicinsk behandling, hvilket manden afstod på grund af grundige undersøgelser af de ofte meget omsiggribende bivirkninger. Hans ønske blev efter nogen forhandling imødekommet.

Manden får det bedre og bedre. Han siger farvel til støtten, da særligt distriktspsykiatrien ikke mener, der er hjemmel nok til at fortsætte besøgene. Manden er for velfungerende. Der er ikke kontakt mellem det offentlige system og manden ud over pensionen. Manden får sig en kæreste, og livet begynder at folde sig ud.

Tiden går, og halvandet år efter de er blevet kærester, fortæller hun, at hun er gravid. I sagens natur overvejer manden, om ”en som ham” kan ”tillade sig at sætte børn i verden”, men efter grundige overvejelser og i dialog med kæresten og sit øvrige netværk vælger de at gå en ny tid i møde som forældre.

Alt går faktisk rigtig fint: at bo fælles, blive forældre og altså påtage sig denne nye og meget omfangsrige sociale og emotionelle opgave.

En dag finder manden kæresten hjemme i deres fælles bolig med sin bedste ven. De fortæller, at nu er det dem, der er kærester, og de smider ham ud af boligen. Manden får at vide, at han ikke kan se sit barn (der nu er 1 år), før han har en bolig og altså ordnede forhold.

Den proces, der havde foldet sig gunstigt ud, går nu i hårdknude. Manden kontakter selv distriktspsykiatrien, da han ved, at dette pres er for stort at klare alene. Han tilbydes samme setup som tidligere, hvor et tværprofessionelt team og særligt pædagogen besøger ham – aftalt efter behov i ca. 9 måneder. Manden kæmper sig tilbage til sin hverdag og får tag over hovedet, så han kan påbegynde samkvem med barnet. Hans netværk er stærkt. De sidste par møder med distriktspsykiatrien bruges bl.a. til at drøfte og forholde sig til de emotioner, samkvemmet hver 14. dag med barnet afstedkommer. Et eksempel kunne være at fastholde krav om påklædning eller ved madsituationer, når barnet udfordrer autoriteten. Samværet med barnet er glædesgivende begge veje.

Samarbejdet med barnets mor bærer fra hendes side præg af hendes beslutning om bruddet, og mange forhold er svære at afklare og træffe beslutninger om, fx da manden forholder barnets mor til de regler, statsamtet har for antal overnatninger, da manden ønsker mere tid med barnet. Situationen med det dårlige samarbejde præger barnet. Pædagogerne i barnets børnehave er opmærksomme på barnets trivsel.

Da drengen er 5 år, modtager manden et brev fra barnets mor med beskyldninger om vold og trusler af barnet, hvorfor hun indstiller samkvemmet mellem mand og barn. Manden stiller sig meget uforstående

over for dette – både beskyldninger og hendes påbud. Han retter henvendelse bl.a. til sagsbehandleren i kommunen og statsamtet.

Her opdager han, at også kommunen har indoptaget barnets mors narrativ om, hvordan tingene hænger sammen. Barnets mor har siden barnets fødsel skrevet ”informationer til notat” til kommunen således, at det fremstår som en lang række beviser for mandens postulerede ”dårlige evner som far”.

Manden begynder at kommunikere med kommunen og viser i sproglige analyser af brevvekslingerne mellem barnets mor og kommunen, at de professionelle i sagen har etableret holdninger i kraft af hendes partsindlæg. Partsindlæg der i særlig grad har peget på mandens diagnose som problemet. Kommunen indleder herefter en tidlig indsats jf. § 11 i serviceloven vedr. forældrenes manglende samarbejde, da de anerkender, at de har haft en unuanceret problemfokus på mandens diagnose. Børnehaven anmodes om en statusskrivelse, der helt friholder manden for de beskyldninger, der pågår. Kommunen, der selv behandler sagen, understreger i sagens akter, at mandens kompetencer som far ikke vækker undren eller bekymring. Der peges fortsat på samarbejdsproblemerne forældrene imellem som årsagen til barnets mistrivsel.

Jf. Forældreansvarsloven (Børne- og Socialministeriet, 2017) er graverende psykisk sygdom og vold de få muligheder, der kan ligge til grund for, at en forælder fratages sin forældremyndighed.

Sagsbehandlingen i statsamtet er pågående. De skal stadfæste samkvem, og forældremyndighedssagen er gået til domstolene.

Arbejdsspørgsmål til casen

1. Del først og fremmest casen med hinanden. Læs den højt, og tal om den, stil fx 10 spørgsmål til hinanden, og forsøg at afklare dem sammen (fx: Kan barnets mor indstille et samkvem formelt set? Hvorfor går professionelle med såkaldte halve sandheder? Jeres egne forforståelser, der aktiveres ved gennemlæsningen, hvad gør de, og hvordan arbejder I med dem?)
2. Undersøg på baggrund af casen og litteraturen fra kapitlet, hvorfor den psykiatriske diagnose udstilles som problem?
3. Hvad er de pædagogiske dilemmaer i forbindelse med psykiatriske diagnoser?
4. Hvad kunne det pædagogiske arbejde med mennesker med diagnoser være i en sammenhæng, hvor den diagnosticerede egentlig ikke er i berøring med et pædagogisk felt?
5. Hvordan udvikler det pædagogens professionelle rolle at have dette helhedsblik i sin praksis, hvor end det er?
6. I casen tildeles manden subjektpositionen ”en psykisk syg er voldelig og uegnet som forælder”. Hvilke elementer af modmagt etableres i casen?
7. Hvordan udvikler manden sin tildelte subjektposition, så den både rummer ”psykiatriskdiagnose”, ”ikke enig i angrebene fra barnets mor” og ”god nok far”?
8. Hvordan kan pædagogen generelt lytte efter modmagtsfortællinger?

Litteraturliste

Børne- og Socialministeriet. *Bekendtgørelse af forældreansvarsloven*. LBK. nr. 1417 af 1/12/2017. København.